

HEIMAT MAŁA OJCZYŻNA

GRUDZIEŃ 2025 – STYCZEŃ 2026

REDAKCJA:
KRZYSZTOF OGIOŁDA

PARTNERZY
DODATKU

Związek Niemieckich Stowarzyszeń
Społeczno-Kulturalnych w Polsce
ul. Słowackiego 10, 45-364 Opole

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
Niemców na Śląsku Opolskim
ul. Konopnickiej 6, 45-004 Opole

Dom Współpracy
Polsko-Niemieckiej
ul. 1 Maja 13/2, 45-068 Opole

Projekt Deutsch AG czeka na chętnych

Rekrutacja do projektu Deutsch AG trwa do 15 stycznia. Uczniowie mogą zgłaszać się w swoich szkołach. Szkoły w Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce.

Fot. VdG

Projekt obejmujący dodatkową naukę języka jest realizowany przez naszą organizację od roku 2020 – mówi Sybilla Dzumla, koordynatorka projektu Deutsch AG. – Zaczęliśmy w trudnym roku pandemicznym od oferty dla klas VII-VIII. W ostatnich latach rozszerzyliśmy naszą grupę docelową. W pierwszym etapie o klasy czwartą, piątą i szóstą, a w minionym roku kalendarzowym o klasy I-III. Oznacza to, że od lutego zapraszamy na za-

jęcia uczniów wszystkich klas szkół podstawowych w szkołach, gdzie niemiecki jest nauczany jako język mniejszości narodowej.

Zajęcia w ramach projektu „Deutsch AG” to dwie dodatkowe lekcje języka niemieckiego, ale prowadzone na zasadzie kółka przedmiotowego, czyli w formie dla uczniów atrakcyjnej – bez sprawdzianów i bez wystawiania ocen końcowych w formie całkowicie dobrowolnej.

Każdy semestr kończy się jedynie samosprawdza-

jającym testem. Uczeń może więc ocenić swoje postępy, ale nie ma to wpływu na ocenę na świadectwie szkolnym. Chodzi o zachęcenie dzieci do konwersacji i swobodnego obcowania z językiem bardziej niż do „wkucania” granatyki. Program zajęć został tak ułożony, by jak najwięcej było komunikacji – praktycznej nauki języka, która pomoże dzieciom przełamać bariery i lęk przed mówieniem. Zajęcia te odbywają się najczęściej po regularnych lekcjach, ale na terenie szkoły, która zgłosiła klasę lub grupę do udziału w projekcie.

– Na stronie www.vdg.pl w zakładce „Projekty” są dostępne karty zgłoszeniowe, które należy złożyć do naszego biura w Opolu przy ul. Słowackiego 10 – dodaje pani Dzumla. – Mamy dwa rodzaje kart. Udział uczniów w projekcie na poziomie szkoły zgłaszają ich rodzice. Następnie nauczyciel w porozumieniu z dyrektorem szkoły wypełnia kartę przeznaczoną dla szkoły i razem z kartami wypełnionymi przez rodziców – taki komplet – przekazuje do VdG. Zadaniem szkoły jest także delegowanie do projektu nauczyciela. Zatrudnia go w tym projekcie VdG.

W semestrze letnim, na który prowadzona jest obecnie rekrutacja, odbędą się 32 godziny zajęć z niemieckiego dla każdej z grup. Rekrutacja trwa formalnie do połowy stycznia, ale jeśli będą jeszcze wolne miejsca, organizatorzy przyjmą także te zgłoszenia, które dotrą do Związku Niemieckich Stowarzyszeń kilka dni po terminie. Ostatecznie decydująca będzie kolejność zgłoszeń.

– Aby grupa mogła powstać, powinna liczyć co najmniej 7 uczniów – podkreśla Sybilla Dzumla. – Przy czym w klasach I-III

można stworzyć grupy łączone z uczniów z klasy II i III. Grupy łączone mogą też powstać na poziomie klas IV-VI i osobno VII-VIII. Dla nauczycieli pracujących w poszczególnych grupach wiekowych zostało przygotowane „Curriculum” oraz materiały edukacyjne pomagające w jego realizacji. Zawierają one m.in. treści związane z historią i kulturą niemiecką i tradycjami podtrzymywanymi na Śląsku

Projekt Deutsch AG jest finansowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Federalnej Niemiec.

Das Projekt Deutsch AG wartet auf Teilnehmer

Die Anmeldung für das Projekt Deutsch AG läuft bis zum 15. Januar. Schüler können sich in ihren Schulen anmelden. Schulen im Verband der deutscher sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen.

Das Projekt für zusätzlichen Sprachunterricht wird von unserer Organisation seit 2020 realisiert – sagt Sybilla Dzumla, Koordinatorin des Projekts Deutsch AG. – Wir haben in einem schwierigen Pandemiejahr mit einem Angebot für die Klassen VII-VIII begonnen. In den letzten Jahren haben wir unsere Zielgruppe erweitert. In der ersten Phase um die Klassen vier, fünf und sechs und im vergangenen Kalenderjahr um die Klassen I-III. Das be-

deutet, dass wir seit Februar Schüler aller Grundschulklassen in Schulen, in denen Deutsch als Minderheitensprache unterrichtet wird, zu unseren Kursen einladen.

Die Aktivitäten im Rahmen des Projekts „Deutsch AG” umfassen zwei zusätzliche Deutschstunden, die jedoch als Fachkreis durchgeführt werden, d. h. in einer für die Schüler attraktiven Form – ohne Tests und ohne Endnoten, auf völlig freiwilliger Basis. Jedes Semester endet le-

diglich mit einem Selbsttest. Die Schüler können so ihre Fortschritte selbst bewerten, dies hat jedoch keinen Einfluss auf die Note im Zeugnis. Es geht darum, die Kinder zum Sprechen und zum freien Umgang mit der Sprache zu ermutigen, anstatt Grammatik zu pauken. Das Unterrichtsprogramm wurde so gestaltet, dass möglichst viel Kommunikation stattfindet – praktisches Sprachenlernen, das den Kindern hilft, Barrieren und Ängste vor dem Sprechen zu überwinden. Der Unterricht findet nach dem regulären Unterricht statt, jedoch auf dem Gelände der Schule, die die Klasse oder

Gruppe für die Teilnahme am Projekt angemeldet hat. – Auf der Website www.vdg.pl finden Sie unter der Rubrik „Projekte” Anmeldeformulare, die Sie in unserem Büro in Opole, ul. Słowackiego 10, einreichen müssen – fügt Frau Dzumla hinzu. – Wir haben zwei Arten von Formularen. Die Teilnahme der Schüler am Projekt auf Schulebene erklären ihre Eltern. Anschließend füllt der Lehrer in Absprache mit dem Schulleiter das für die Schule bestimmte Formular aus und leitet es zusammen mit den von den Eltern ausgefüllten Formularen an den VdG weiter. Die Schule hat auch die Aufgabe, einen Lehrer

für das Projekt zu delegieren. Dieser wird von dem VdG für dieses Projekt eingestellt.

Im Sommersemester, für das derzeit die Anmeldung läuft, finden für jede Gruppe 32 Stunden Deutschunterricht statt. Die Anmeldung läuft offiziell bis Mitte Januar, aber wenn noch Plätze frei sind, nehmen die Organisatoren auch Anmeldungen entgegen, die einige Tage nach Ablauf der Frist beim Verband deutscher Gesellschaften eingehen. Letztendlich entscheidet die Reihenfolge der Anmeldungen.

– Damit eine Gruppe gebildet werden kann, muss sie aus mindestens sieben Schülern bestehen – betont

Sybilla Dzumla. – In den Klassen I bis III können gemischte Gruppen aus Schülern der Klassen II und III gebildet werden. Gemischte Gruppen können auch in den Klassen IV bis VI und separat in den Klassen VII bis VIII gebildet werden. Für Lehrer, die in einzelnen Altersgruppen arbeiten, wurden ein „Curriculum” und Unterrichtsmaterialien vorbereitet, die bei der Umsetzung helfen. Sie enthalten unter anderem Inhalte zur deutschen Geschichte und Kultur sowie zu den in Schlesien gepflegten Traditionen. Das Projekt Deutsch AG wird vom Bundesministerium des Innern finanziert.

Jest nadzieja na powrót Okrągłego Stołu

Na zdjęciu od lewej: Bernard Gaida, Henryka Mościcka-Dendys, Rafał Bartek i Joanna Hassa.

W Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Warszawie odbyło się spotkanie przedstawicieli mniejszości niemieckiej z podsekretarzem stanu Henryką Mościcką-Dendys. Głównym tematem rozmów były kwestie związane z polsko-niemieckim Okrągłym Stołem. Mniejszość niemiecką reprezentowali: Joanna Hassa, Rafał Bartek, Bernard Gaida oraz Ryszard Galla.

Do rozmowy doszło z naszej inicjatywy – podkreśla Joanna Hassa, dyrektor biura VdG. – Bardzo chcieliśmy się spotkać i dowiedzieć się, jaki jest aktualnie stan przygotowań, gdy idzie o wznowienie polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu. Chcielibyśmy rozmawiać bezpośrednio – oko w oko – o problemach mniejszości niemieckiej zarówno z przedstawicielami rządu Niemiec, jak i Polski. (Skład polsko-niemieckiego Okrągłego Stołu dopełniają przedstawiciele Polonii w Niemczech – przyp. red.).

– Podchodzimy do tych rozmów z nadzieją, zależy nam na nich, jak wspominałam, bardzo, ale też z pewną rezerwą – przyznaje Joanna Hassa. – Pamiętamy, że ostatnie posiedzenie Okrągłego Stołu w Berlinie w roku 2019 – po czteroletniej przerwie – nie przyniosło konkretnych rezultatów, a od tego czasu gremium to w ogóle się nie spotykało. Piłka jest po stronie polskiej, bo to ona będzie organizatorem najbliższego spotkania. Wiemy, że jest wola odbycia takich rozmów, a ich ważnym kontekstem będzie przypadająca w 2026 roku 35. rocznica podpisania polsko-niemieckiego traktatu „O dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy”.

Mniejszość niemiecka chciałaby przy Okrągłym Stołem rozmawiać w pierwszej kolejności o kwestiach związanych z edukacją. Priorytetem jest istnienie jak największej liczby placówek, w których uczniowie mogliby poznać język niemiecki. Dla podtrzymywania tożsamości potrzebne są nie tylko szkoły, w których uczy się niemieckiego jako języka mniejszości w wymiarze trzech godzin tygodniowo. Bardzo ważne byłoby także nauczanie w dwóch językach – obecnie realizowane w niewielu szkołach, przede wszystkim stowarzyszeniowych. A także – w praktyce obecnie nie istniejące – szkoły z wykładowym językiem niemieckim.

– Potrzebujemy regularnego nauczania języka niemieckiego i to na możliwie jak najlepszym poziomie – podkreśla Joanna Hassa. – Jego znajomość jest w perspektywie warunkiem przetrwania naszej organizacji, a także w ogóle środowiska mniejszości niemieckiej w Polsce.

Oczekiwania wobec rządów w Warszawie i Berlinie mniejszość niemiecka sformułowała w stanowisku Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce opublikowanym w lutym 2024 roku. Znalazły się tam postulaty m.in.: reorganizacji systemu nauczania języka mniejszości, szczególnie kształcenia nauczycieli; finansowania instytucjonalnego, a nie tylko projektowego; wzmocnienie organizacji młodzieżowych MN; rozszerzenie muzealnej prezentacji mniejszości ze szczególnym uwzględnieniem Centrum Kultury i Spotkań w Łubowicach, a także rozwój działalności medialnej MN. Wszystkie te sprawy mogą być przedmiotem rozmów przy Okrągłym Stołem.

Język i kultura niemiecka wzbogacają nas wszystkich

Rafał Bartek, przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce napisał do członków mniejszości niemieckiej list noworoczny.

Rok 2025 dobiegł końca, a my już z optymizmem patrzymy w przyszłość. Był to rok pełen wydarzeń, z których wiele miało dla nas pozytywne znaczenie. Nasza społeczność niemiecka, dzięki swojej aktywności i widoczności, wniosła istotny wkład w te zmiany – napisał.

Był to rok jubileuszy: – 80. rocznicy tragedii Niemców na Wschodzie, znanej również jako Tragedia Górnośląska w południowych regionach Polski. Wydarzenia te upamiętniliśmy nie tylko na Górnym Śląsku, lecz także w Gdyni i Potulicach.

– 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych, które uczczono konferencją w Warszawie oraz kongresem w Opolu.

– 35-lecia największych organizacji mniejszości nie-

mieckiej w Polsce – TSKN w województwie śląskim oraz TSKN w województwie opolskim, a także wielu mniejszych organizacji.

Na początku roku w RFN odbyły się przedterminowe wybory do Bundestagu. Cieszymy się, że mniejszości niemieckie zostały wyrażone uwzględnione w nowej umowie koalicyjnej. Z zadowoleniem przyjmujemy również nowelizację ustawy o mniejszościach w Polsce. Ponieważ mniejszości narodowe nie mogą już wyznaczać swoich przedstawicieli do parlamentu, powołano Sekretariat do spraw Mniejszości.

(...) Doceniamy zaproszenia na rozmowy w Warszawie i Berlinie, a jeszcze bardziej wizyty polityków w regionach zamieszkiwanych przez Niemców w Polsce. Jesteśmy wdzięczni za wizyty dr. Berndta Fabritiu-

sa, pełnomocnika rządu federalnego do spraw przemieszczonych i mniejszości narodowych, oraz pana Miguela Bergera, ambasadora Republiki Federalnej Niemiec, w Opolu i w Gogolinie w październiku.

Chciałbym również podziękować Bernardowi Gaidzie, który w 2025 roku zrezygnował z funkcji wiceprzewodniczącego FUEN oraz rzecznika prasowego AGDM. Jego zaangażowanie przez lata kształtowało naszą społeczność. Z niecierpliwością oczekujemy dalszej współpracy z Bernardem, ponieważ jego doświadczenie pozostaje dla nas ogromną wartością.

Jesteśmy także wdzięczni za kolejną pozytywną zmianę w nauczaniu języka niemieckiego jako języka mniejszości, która nastąpiła po zakończeniu okresu

dyskryminacji dzieci należących do mniejszości niemieckiej. Uczniowie uczący się języka niemieckiego jako języka mniejszości są obecnie zwolnieni z obowiązku nauki drugiego języka obcego w klasach 7 i 8. (...)

Cieszymy się nie tylko z projektów językowych, takich jak kursy sobotnie, kluby języka niemieckiego czy kluby dziecięce, lecz przede wszystkim z projektów skierowanych do dzieci i młodzieży, które nieustannie potwierdzają atrakcyjność kultury i języka niemieckiego.

Zaobserwowaliśmy również istotne zmiany w krajobrazie medialnym MN. Tygodnik „Wochenblatt” przekształcił się w „Neues Wochenblatt”, oferując codzienne wiadomości online oraz miesięcznik drukowany. Ponadto pojawił się nowy format telewizyj-

Liczy się praca u podstaw

Adwentowe i świąteczne utwory po niemiecku zabrzmiały – zgodnie z coroczną tradycją – w Filharmonii Opolskiej podczas koncertu adwentowego mniejszości. Na widowni zasiedli działacze MN w terenie, ludzie biznesu i kultury.

Koncert rozpoczęła kolumna „Transeamus” wykonana przez „Echo Brass”. Po niej przywitał gości lider TSKN i VdG Rafał Bartek.

– Przyszły rok to m.in. rok jubileuszu 35-lecia traktatu „O dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy” pomiędzy Polską a Niemcami. Również ta przyjaźń wcale oczywiście nie jest – mówił. Co pokazuje nie tylko ostatni „Barometr polsko-niemiecki”, ale też nieustające ataki na wszystkie, co niemieckie, ze strony populistycznych polityków – podkreślił lider VdG Rafał Bartek. Tym ważniejsza jest nasza praca u podstaw – każda rozmowa o historii, tradycji, znaczeniu i wartości kultury oraz języka niemieckiego.

Wicemarszałkini województwa Zuzanna Donath-Kasiura przypomniała, że adwentowy koncert mniej-

Artyści stworzyli na scenie prawdziwie świąteczny nastrój. Zachęcali, by o klimat świąt dbać przez cały rok.

szości ma kilkunastoletnią historię. Jest nowoczesną formą oczekiwania na narodzenie Chrystusa, ale też sposobem na prezentowanie żywej i obecnej w regionie niemieckiej tradycji.

Zanim zabrzmiała muzyka, Rafał Bartek i Zuzanna Donath-Kasiura wręczyli odznaczenia osobom, które – jak podkreślono – były światłem dla swoich społeczności, działając przez całe życie na

rzecz MN. Otrzymali je: Krystyna Wodniok – społeczniczka, przewodnicząca DFK Ujazd, ks. prof. Joachim Piecuch – budowniczy mostów między wyznaniem i narodami, pośmiertnie Reinhold Oremek – współzałożyciel DFK w Januszkowicach i wieloletni działacz Towarzystwa Dobroczynnego Niemców (odznaczenie odebrała przewodnicząca DFK Januszkowice Sylwia Gabor).

A potem już zabrzmiała muzyka. Gwiazdami wieczoru byli: Lena Adler, Andreas Drescher, Maja Gerstenberg, Zofia Gerstenberg, Liliana Kupczak, Aneta Lissy-Kluczny, Paweł Heinz, Andrea Czellnik, Artur Rosenberg, Andrea Rischka, Sven Solisch, Joanna Wicher, Barbara Weinkopf, Joanna Zawierucha, grupa dziecięca ze szkoły Pro Liberis Silesiae w Raszowie, Echo Brass.

Fot. VdG

ny Wochenblatt TV, a także nowe programy radiowe, w tym podcasty.

Z przyjemnością informujemy, że program telewizyjny „Schlesien Journal” jest po raz pierwszy w historii produkowany bezpośrednio przez TVP 3 Opo-

le i regularnie emitowany w czterech województwach: opolskim, śląskim, dolnośląskim oraz warmińsko-mazurskim. Pragnę wyrazić szczerą wdzięczność wszystkim przedstawicielom mediów, którzy przyczynili się do tych zmian.

Z tymi licznymi pozytywnymi doświadczeniami roku 2025 wkraczamy w kolejny rok, który ponownie postawi przed nami nowe, ale i dobrze znane wyzwania. Naszym głównym celem pozostaje praca nad językiem, ponieważ wiemy, jak

trudno zachować i pielęgnować niemieckie dziedzictwo bez jego znajomości. Dlatego chcemy nie tylko utrzymać istniejące projekty i formaty językowe, lecz także opracować strategię językową, która umożliwi nam w przyszłości bardziej celowe i skuteczne działania w tym obszarze.

Rok 2026 to również 35. rocznica podpisania polsko-niemieckiego traktatu „O dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy”. Istnieją także wyraźne przesłanki wskazujące na to, że polsko-niemiecki Okrągły Stół zbierze się ponownie po siedmioletniej przerwie. W ostatnich latach wielokrotnie przedstawialiśmy obu rządów nasze postulaty i obawy w formie stanowisk. Dziś kluczowe pytanie brzmi, w jakim stopniu rządy będą gotowe je zrealizować. Nabiera to szczególnego znaczenia wobec faktu, że wizerunek Niemców w Polsce nadal cierpi wskutek populistycznej polityki wielu partii prawicowych. Pomimo zagrożenia ze strony Rosji obraz Niemiec jako wroga wciąż się utrzymuje. Działania na rzecz pojednania pozostają więc niezmiennie kluczowe, a rola niemieckich organizacji mniejszościowych jest w tym zakresie szczególnie istotna.

Kolejnym wyzwaniem jest zmiana zasad wsparcia dla MN ze strony Nie-

miec. Odtąd pomoc ta będzie udzielana wyłącznie za pośrednictwem pełnomocnika rządu federalnego do spraw przesiedleńców i mniejszości narodowych. Zmieni to m.in. rolę konsulatów, które wcześniej również dysponowały środkami finansowymi. W przyszłości finansowanie będzie przekazywane także za pośrednictwem VdG.

Nasza organizacja parasolowa – VdG – również przygotowuje się do ważnych wydarzeń. W 2026 roku będziemy obchodzić 35-lecie jej istnienia. (...) W maju zostaną wybrane nowe władze. Kluczowe jest, aby powierzyć te funkcje osobom autentycznie zaangażowanym, ponieważ ostatnie lata pokazały, jak wiele możemy osiągnąć dzięki własnej inicjatywie. (...) Stagnacja jest naszym największym wrogiem i gwarancją braku poprawy. Rok 2025 po raz kolejny udowodnił, że dzięki odwadze i aktywności możemy działać inaczej – i ta postawa powinna nam przyświecać także w 2026 r. (...)

W nowym roku życzę nam wszystkim dużo odwagi i radości w pracy na rzecz oraz wspólnie z mniejszością niemiecką. Bądźcie aktywni – język i kultura niemiecka wzbogacają nas wszystkich. Życzę Państwu szczęśliwego Nowego Roku!

Rocznica Tragedii Górnośląskiej

Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce serdecznie zaprasza 25 stycznia 2026 r. na uroczystości związane z upamiętnieniem ofiar Tragedii Górnośląskiej w Łambinowicach.

Rozpoczną się one – zgodnie z wieloletnią tradycją – o godzinie 15:00 dwujęzycznym nabożeństwem w kościele pw. św. Marii Magdaleny (ul. Tadeusza Zawadzkiego 32). Będzie to możliwość do modlitwy za ofiary Tragedii Górnośląskiej i wszystkie ofiary II wojny światowej. A także do modlitwy o pokój na świecie.

Po nabożeństwie – około godziny 16:15 – uczestnicy udają się na Cmentarz Ofiar Powojennego Obozu Pracy w Łambinowicach. Będzie okazja, by upamiętnić jego ofiary, złożyć wieńce i zapalić znicze pod krzyżem i przy tablicach upamiętniających nazwiska tych, którzy ponieśli w tym miejscu śmierć. (Na tablicach znajduje się 1137 nazwisk, które udało się ustalić. Zginęło w tym obozie ok. 1500 osób. Przechowywano w nim mieszkańców 39 miejscowości).

O godzinie 17:00 rozpocznie się w Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach (ul. Muzealna 4) koncert pt. „Jesu spes mea – Poezja i muzyka, które dają pocieszenie”. Wykonawcami będą uczniowie i absolwenci Państwowej Szkoły Muzycznej w Opolu.

Tragedia Górnośląska jest częścią tragedii niemieckiej ludności cywilnej na wschodzie. Nazwa ta obejmuje wydarzenia, jakie miały miejsce po wkroczeniu Armii Czerwonej na Górny Śląsk w 1945 roku, tj. zbrodnie jej żołnierzy – morderstwa, gwałty, grabieże mienia, masowe aresztowania, internowanie, a następnie przymusowe deportacje do katorżniczej pracy w głąb ZSRR. A także trwające do wczesnych lat 50. represje dokonywane przez powojenne władze komunistyczne.

Bracia Grimm nadal uczą i bawią

Na zaproszenie Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Domu Kultury w Tarnowie Opolskim odbyły się Niemieckojęzyczne Konfrontacje Teatralne. Uczniowie zaprezentowali muzykalność, talent aktorski i bardzo dobrą znajomość języka. Dobrze się też motywami z baśni braci Grimm bawili.

Nie zabrakło walki dobra ze złem i – jak na baśnię przystało – dobro zwyciężyło. W spektaklach przeplatały się różne baśniowe postaci i motywy. Młodzi aktorzy po zejściu ze sceny mieli też okazję do zabawy. Dla wszystkich organizatorzy przygotowali także smaczny poczęstunek.

– W dzisiejszym świecie łatwiej coś zobaczyć niż przeczytać – przyznaje Sabina Prokop, wicedyrektor szkoły Pro Liberis Silesiae w Raszowej. – Więc w tegorocznych uczniowskich konfrontacjach teatralnych postawiliśmy na braci Grimm. Oni niosą wiele wartości aktualnych i ważnych w dzisiejszym świecie. Chcemy dzie-

ciom przypominać, że warto być dobrym, że dobro zwycięża i wraca. Zgodnie z hasłem tegorocznego konkursu odkrywamy Grimmów na nowo. Uczniowie zasadniczo nie prezentują baśni, tak, jak je z opowieści braci pamiętamy, ale z motywów znanych z Grimmów tworzą na podstawie wyobraźni własne światy. W jednej ze sztuk ołma staje przed lustrem i widzi siebie jako dziewczynkę. Wszystko to po to, by zachęcić dzieci do lektury.

Alicja Jajak, nauczycielka niemieckiego PSP w Nakle, przygotowała z uczniami muzyczne przedstawienie pt. „Julcia nie chce spać”. – Babcia opowiada jej na dobranoc baśnie braci Grimm.

Ale w naszym spektaklu prezentujemy przez muzykę i śpiew dziecięcych piosenek na bazie baśni Grimmów w wykonaniu naszych uczniów. Julcia mimo ich wysiłków nie zasypia. Pod koniec przedstawienia pojawia się Piaskowy Dziadek, ale wcale nie sypie Julci piaskiem w oczy, tylko zaprasza ją i inne dzieci do tańca. I osiąga sukces, Julka zmęczona dobrą zabawą śpi kamieniem.

Na scenie GOK-u w Tarnowie Opolskim zaprezentowali się uczniowie od klas najmłodszych (wcielił się m.in. znakomicie w rolę krasnoludków), po młodzież z klas VII i VIII. Nie tylko przygotowali ciekawe, nie-

Fot. Pro Liberis Silesiae

Uczniowie bardzo ciekawie interpretowali znane baśnie.

szablonowe przedstawienia, ale i zaprezentowali bardzo dobrą znajomość języka niemieckiego. Organizatorzy i jurorzy byli zgodni. Poziom tych konfrontacji z roku na rok rośnie.

Nie zabrakło atrakcji poza sceną. Dla uczestników przygotowano specjalne baśniowe stacje. Była też możliwość budowania i ozdabiania piernikowych chatek – jak z baśni.

W przeglądzie wzięli udział uczniowie Zespołów

Szkolno-Przedszkolnych Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Opolu i w Raszowej. A także PSP w Nakle, ZSP w Kędzierzynie-Koźlu, PSP w Tarnowie Opolskim oraz ZSP w Gośławicach.

Na widowni zasiedli i młodym aktorom gratulowali konsul Niemiec w Opolu Peter Herr oraz liderzy mniejszości niemieckiej Zuzanna Donath-Kasiura, Rafał Bartek i Ryszard Galla. Nie zabrakło wójta gminy Tarnów Op. Rudolfa Urbana.

Zaśpiewali „Wspólnym głosem!”

Wspólnym głosem. Wo Stimmen eins werden! – to tytuł najnowszej płyty zespołu „Kupskie Echo”. Zespół ten z okazji jubileuszu 30-lecia działalności zrealizował wyjątkowy projekt muzyczny – nagrał krążek, który stanowi podsumowanie wieloletniej pracy artystycznej oraz daje wyraz troski o zachowanie tradycji i kultury mniejszości niemieckiej na Śląsku Opolskim.

Jubileuszowa płyta – z bogatym zestawem utworów w języku niemieckim – jest owocem pasji, zaangażowania i miłości do muzyki przekazywanej z pokolenia na pokolenie. Znalazły się na niej zarówno utwory dobrze znane sympatykom zespołu, jak i nowe aranżacje, które podkreślają żywotność i ponadczasowość regionalnego dziedzictwa kulturowego.

Realizacja nagrania była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny Republiki Federalnej Niemiec, przekazanemu za pośrednictwem VdG oraz dzięki dofinansowaniu ze strony MSWiA.

W siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji odbyło się uroczyste 90. posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, zorganizowane z okazji 20-lecia jej działalności jako organu opiniotwórczego i doradczego prezesa Rady Ministrów.

Komisja jest stałym łącznikiem między stroną rządową, która w Polsce decyduje o losach i prawach mniejszości, a samymi mniejszościami – podkreśla lider TSKN i VdG Rafał Bartek. – Jest ciałem trwale zapisanym w ustawie, jej istnienie nie zależy od woli wyborców. Tylko w okresie dyskryminacji MN ta ciągłość była przerwana, gdy większość członków zawiesiła udział w pracach komisji. Jest to dziś w Polsce je-

dyne forum, w którym głos mniejszości jest stale słyszany. Nawet jeśli nie zawsze jest słuchany. Bo z tym jest różnie. I to jest wyzwanie na przyszłość. Komisja pomaga też budować wspólnotę mniejszości między sobą. I to jest ważne, bo nie ma osobnych praw dla poszczególnych grup mniejszościowych, ale jedno prawo dla wszystkich. Toteż spotykamy się, rozmawiamy i nie stawiamy postulatów tylko jednego środowiska.

– Utworzenie komisji wspólnej 20 lat temu i to, że ona przetrwała przy zmieniających się rządach dwie dekady, jest dla mniejszości narodowych w Polsce dużym wyróżnieniem – uważa Ryszard Galla, wieloletni poseł na Sejm RP i doradca marszałka Sejmu ds. mniejszości. – Funkcjonowała przez te dwie dekady bardziej lub mniej aktywnie, ale zawsze była forum,

Helmut Paisdzior otrzymał Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

na którym o wielu problemach mniejszości mogliśmy jako strona mniejszościowa mówić i wiele spraw dla nas ważnych załatwiać. A kiedy jednej z mniejszości, niemieckiej, stała się krzywdą i dotknęła nas edukacyjna dyskryminacja, inne mniejszości stanęły solidarnie po naszej stronie.

Jubileuszowe posiedzenie było okazją do wręczenia osobom zasłużonym dla działalności komisji listów gratulacyjnych. Otrzymali je Rafał Bartek, Bernard Gaida i Ryszard Galla. Helmut Paisdzior, były poseł MN za zasługi dla ratowania i renowacji Kalwarii na Górze św. Anny otrzymał Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

W programie spotkania znalazła się także debata pt. „20 lat Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych – nadzieje, praktyka, perspektywy”.

Piękno wsi na kartach kalendarza

Architektura wsi śląskiej – to tytuł ściennego kalendarza, który wydał Związek Śląskich Rolników.

– Bardzo nam zależało na pokazaniu piękna naszych opolskich wiosek. Wybraliśmy kilkanaście obiektów wiejskiej architektury. Mamy nadzieję, że kalendarz będzie inspiracją dla wszystkich mieszkańców wsi w regionie, żeby się rozejrzeć i u siebie też takich perełek poszukać – mówi Klaudia Kluczniok, autorka koncepcji kalendarza. – Zawartość kalendarza uzupełniają zdjęcia dożynkowe.

Kalendarz jest dwujęzyczny – polsko-niemiecki. Zdjęcia do poszczególnych miesięcy przedstawiają: styczeń – młyn wodny w Brzeźnicy; luty – spichlerz w Broźcu; marzec – stara kuźnia w Twardawie; zabudowa kamienna w Gąsiorowicach; maj – zabytkowa dzwonnica w Nowej Wsi Prudnickiej; czerwiec – wiatrak w Łowkowicach; lipiec – stodoła w Jemielnicy; sierpień – brama do gospodarstwa w Zalesiu Śląskim; wrzesień – spichlerz folwarczny w Nowym Browńcu; październik – zabudowa gospodarska w Kamionce;

Fot. Tomasz Kozik

listopad – lauba w Gąsiorowicach; grudzień – kościół św. Brykcjusza w Gościćcinie. Zdjęcie okładkowe – nieczynny dworzec kolejowy w Zalesiu Śl.

Autorem zdjęć jest Tomasz Kozik, a projektu graficznego Marek Krajewski.

Informacje o kalendarzu w siedzibie Związku Śląskich Rolników (Opole, ul. Powstańców Śląskich 25, pok. 13), biuro@silesia.agro.pl lub nry: 503861876 lub 798817507. Można go też uzyskać, pisząc na adres: ogiolda@silesiana.eu. Wydanie wspiera Konsulat Niemiec w Opolu.

HEIMAT MAŁA OJCZYZNA

Dodatek finansowany ze środków Mniejszości Niemieckiej będących w dyspozycji Fundacji Rozwoju Śląska pochodzących z wcześniejszych dotacji Rządu Niemieckiego.

Diese Beilage wurde finanziert aus Mitteln der Deutschen Minderheit, die der Stiftung für die Entwicklung Schlesiens zur Verfügung stehen und aus den früheren Zuwendungen der deutschen Regierung stammen.

Połączyli historię, tradycję i kulturę

Stowarzyszenie Pro Liberis Silesiae przeprowadziło tygodniowe warsztaty pt. „Tkanki miejsca. Wełniana opowieść o tradycji i wspólnym dziedzictwie”. Uczniowie i dorośli brali udział w warsztatach florystycznych, piekli chleb i robili kompozycje z wełny. Finał odbył się w Konsulacie Niemiec w Opolu.

Projekt rozpoczął się koncertem muzyki Schuberta (wystąpili Oskar Koziołek-Götz i Paulina Garlińska), nowymi interpretacjami Eichendorffa oraz wystawą „Cementownie Opola. Przemysł w strukturze miasta”

przygotowaną przez Muzeum Śląska Opolskiego, a pokazaną w szkole w Malinie.

Warsztaty pracy z wełną „Zwijamy się” odbyły się w Galerii Sztuki Współczesnej”. Uczestnicy projektu mieli też okazję do „Wędrowania po opolskich łąkach”, wzięli w Raszowej udział w zajęciach pt. „Florystyka w dialogu z kulturą – opolski ogród świąteczny w stylu Gregora Lerscha”. W użyciu były naturalne materiały – choinki i wzory opolskie. A także w „Spotkaniu z tradycją piekarską regionu” i warsztatach

Fot. Pro Liberis Silesiae

„Wełna, wzory i wspólna kompozycja”.

– Nasz projekt został tak pomyślany, by łączył kulturę, historię i tradycję regionu – mówi Barbara Loch

z Pro Liberis Silesiae. – Zależało nam, by zachęcić uczestników i gości, by oderwali się od elektronicznych mediów i chłonili rzeczywistość wokół siebie różnymi

zmysłami. Dostrzegli zalety naturalnych materiałów. Zatrzymali się w przedświątecznym pędzie i zastanowili się, jakie mamy dziedzictwo.